

Strukturel integration af forskellige grupper i idrætsforeninger i Europa

Steinbach, Dirk; Chakravarti, P; Elmose-Østerlund, Karsten; Ibsen, Bjarne

Publication date:
2017

Document version:
Forlagets udgivne version

Citation for published version (APA):

Steinbach, D., Chakravarti, P., Elmose-Østerlund, K., & Ibsen, B. (2017). *Strukturel integration af forskellige grupper i idrætsforeninger i Europa*. Kort fortalt til idrætsforeninger Nr. 3

Go to publication entry in University of Southern Denmark's Research Portal

Terms of use

This work is brought to you by the University of Southern Denmark.
Unless otherwise specified it has been shared according to the terms for self-archiving.
If no other license is stated, these terms apply:

- You may download this work for personal use only.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying this open access version

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details and we will investigate your claim.
Please direct all enquiries to puresupport@bib.sdu.dk

Strukturel integration af forskellige grupper i idrætsforeninger i Europa

FORMÅL

Hvad handler det om?

Denne 'Kort fortalt til idrætsforeninger' ser på den **strukturelle integration** af forskellige grupper i idrætsforeningerne, eller med andre ord i hvilken grad idrætsforeninger er åbne for alle befolkningsgrupper.

TEORETISK RAMME

Hvad er strukturel integration?

Strukturel integration er en del af social integration. Hvis man forstår social integration som en proces, så kan man beskrive strukturel integration som første skridt → [Fig. 1](#). På dette niveau er integration defineret ved formelt medlemskab. Således er den strukturelle integration i denne kontekst opnået, når folk fra alle befolkningsgrupper har samme adgang til idrætsforeninger og er repræsenteret i idrætsforeningerne med den andel, som gruppen udgør i befolkningen.

Kvalitative aspekter ved integration i idrætsforeninger belyses i 'Kort fortalt til idrætsforeninger' nr. 4, som en del af analysen af den sociokulturelle og socio-affektive integration → [Kort fortalt til idrætsforeninger nr. 4](#).

RELEVANS

Hvorfor skal idrætsforeninger bekymre sig om strukturel integration?

I adskillige politiske erklæringer, lige fra Det Europæiske Sportscharter (1975/1992) til FN's konvention om Rettigheder for Personer med Handicap (2008), er det udtrykt, at alle mennesker skal have adgang til idræt og motion, og at organiseret idræt i Europa støtter dette. I årtier har idrættens organisationer gennemført tiltag og projekter, der har haft til formål at give forskellige målgrupper en større adgang til og deltagelse i idrætten.

Hvordan disse tiltag udmønter sig på foreningsniveau i form af særlige aktiviteter for forskellige målgrupper, og om de fører til, at deltagelsen i idrætsforeninger bliver mere lige mellem forskellige grupper, vil vi belyse i det følgende.

Aspekter af social integration i idrætsforeninger

I. STRUKTUREL INTEGRATION

Repræsentationen af forskellige grupper som medlem af idrætsforeninger i sammenligning med befolkningen som helhed – samt minoritetsgruppers ret til og mulighed for at danne idrætsforeninger.

Idrætsforeningers bestræbelser på at forøge forskellige gruppers repræsentation i foreningen (i form af aktiviteter og tiltag for denne målgruppe)

II. SOCIO-KULTUREL INTEGRATION

a) ASSIMILATION – I hvilken grad medlemmerne føler, at de kender værdierne og normerne i foreningen og i idrætsaktiviteten – og deres (selvopfattede) evne til at opføre sig i overensstemmelse dermed.

Medlemmers kendskab til og mestring af de dominerende værdier og normer i idrætsforeningen og idrætsaktiviteten – og deres oplevede barrierer og muligheder derfor.

b) PLURALISM – I hvilken grad medlemmerne føler, at deres værdier og normer respekteres af idrætsforeningen og de øvrige medlemmer.

Idrætsforeningens bestræbelse på at fremme et miljø i foreningen, der accepterer folk med forskellig social baggrund (multikulturelt miljø)

III. SOCIAL-EMOTIONEL INTEGRATION

a) INTERAKTION - I hvilken grad medlemmerne deltager og engagerer sig aktivt i foreningen – i idrætsaktiviteterne, i det sociale liv og demokratisk.

I forhold til sidstnævnte, hvor meget de socialiserer med andre medlemmer – hvor mange, med hvem og hvordan – og om de danner sociale netværk og fællesskaber og får nye venner.

b) IDENTIFIKATION - I hvilken grad medlemmerne identificerer sig med og har en følelsesmæssig tilknytning til idrætsforeningen og dens medlemmer – hele foreningen såvel som det hold eller den gruppe, hvor det enkelte medlem er aktiv.

Fig. 1: Aspekter af social integration i idrætsforeninger

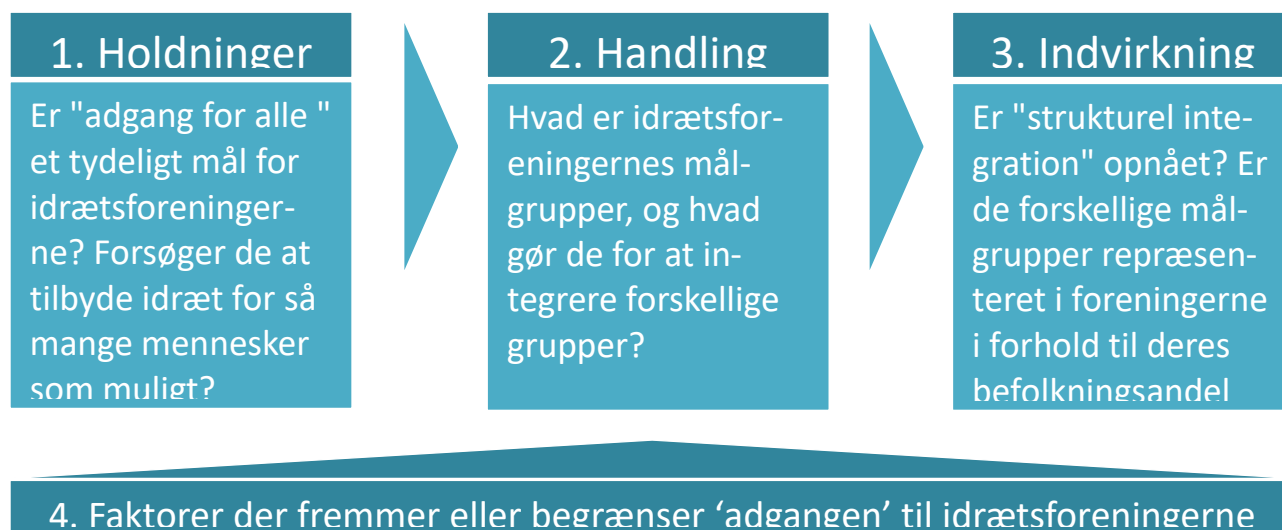
METODE

Hvordan blev strukturel integration i idrætsforeningen undersøgt?

Som en del af forskningsprojektet 'Social inclusion and volunteering in sports clubs in Europe', der er gennemført i 10 lande, er der gennemført to spørgeskemaundersøgelser. Det første skema blev besvaret af mere end 35.000 idrætsforeninger fra de ti lande. I den anden spørgeskemaundersøgelse svarede mere end 13.000 foreningsmedlemmer på en række spørgsmål. Disse foreningsmedlemmer kom fra næsten 650 foreninger, fordelt på de ti lande, der blev udvalgt ud fra den første spørgeskemaundersøgelse → [Kort fortalt om idrætsforeninger Nr. 1.](#)

Spørgsmålene om strukturel integration er baseret på den undersøgelseslogik der ses i Fig. 2: For det første blev foreningsrepræsentanternes indstilling til, hvor åben foreningen bør være over for forskellige befolkningsgrupper, undersøgt. For det andet blev det undersøgt, hvilke grupper foreningerne i særlig grad er interesserede i, og hvad de gør for at få disse grupper (fx handicappede og etniske minoriteter) som medlem. For det tredje blev der spurgt til, hvor mange fra disse grupper, der er repræsenteret i foreningen → Fig. 2.

Undersøgelseslogik - Strukturel integration

Den største metodemæssige udfordring var at opgøre, hvor stor en andel af foreningens medlemmer, der fx har et handicap eller tilhører en etnisk minoritet. I de fleste tilfælde har foreningen kun information om et medlems alder og køn. Informationen om fordelingen af medlemmerne i forhold til andre sociale kategorier er derfor baseret på et skøn fra foreningsrepræsentantens side (især hvis foreningen har mange medlemmer), og det vil ofte være svært at svare præcist på, hvordan medlemmerne fordeler sig på forskellige målgrupper. Dataene om de enkelte målgruppers repræsentation i foreningerne skal derfor fortolkes med forsigtighed.

RESULTATER

Er idrætsforeninger interesserede i, at idræts- og motionsaktiviteter er tilgængelige for så mange som muligt?

Idrætsforeninger er i princippet uafhængige organisationer, som, uanset det overordnede mål om at tilbyde idræt, selv vælger, om de vil, og hvordan de vil give forskellige grupper mulighed for at dyrke idræt og motion i foreningen.

I denne sammenhæng kan der skelnes mellem en grundlæggende og principiel åbenhed (alle, der har lyst til at blive medlem, er velkomne) og en mere proaktiv tilgang, med målrettede tilbud og tiltag henvendt til forskellige målgrupper.

Resultaterne af undersøgelsen viser, at en stor andel af foreningerne aktivt forsøger at tilbyde aktiviteter for så mange grupper som muligt. Næsten 70 procent af foreningerne angiver, at de tilstræber at gøre dette. Når de specifikt bliver spurgt om integrationen af socialt udsatte grupper, så falder tallene dog en smule. Det er dog stadig sådan, at over halvdelen af idrætsforeningerne svarer, at deres forening forsøger at integrere disse målgrupper bedre → Fig. 3a og 3b..

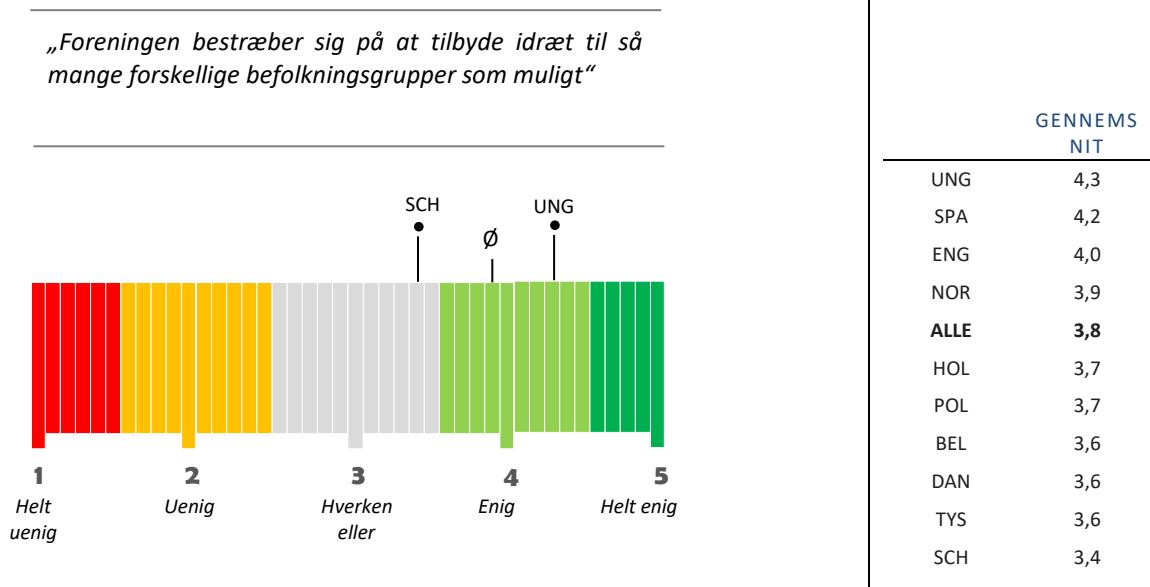

Fig. 3a: Foreningers indstilling til strukturel integration (fordeling af foreningernes svar)

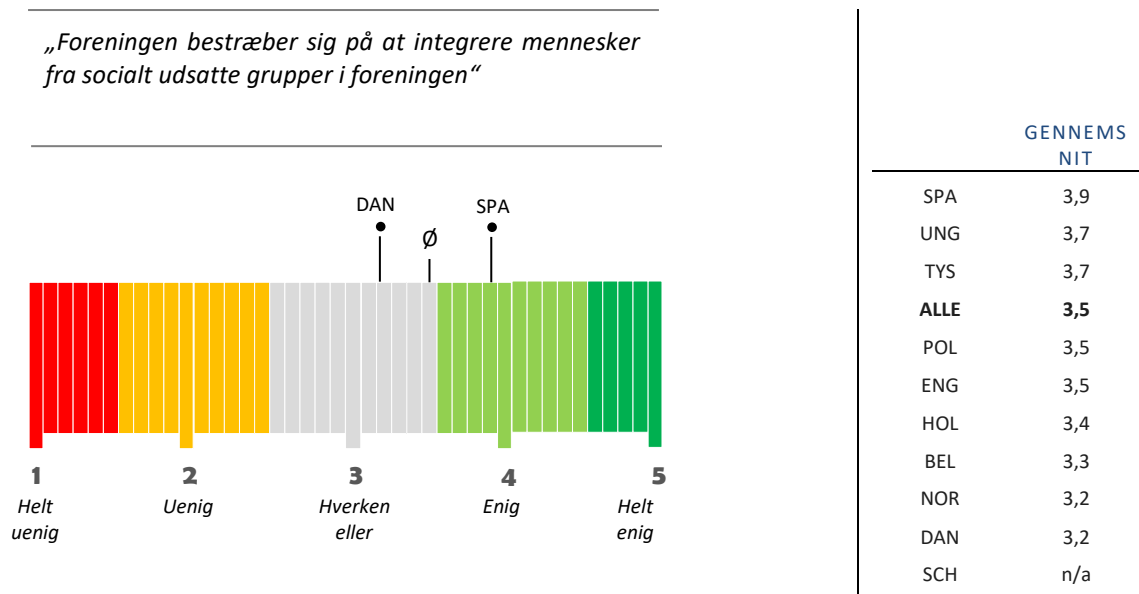

Fig. 3b: Foreningers indstilling til strukturel integration (fordeling af foreningernes svar)

Hvilke målgrupper støttes i foreningerne vha. målrettede tiltag?

Det er ikke alle idrætsforeninger, der gør brug af målrettede tiltag for at tiltrække medlemmer fra forskellige målgrupper. I gennemsnit forfølger en tredjedel af foreningerne i de deltagende lande en sådan strategi for mindst en målgruppe. Der lægges i særdeleshed vægt på børn, unge og personer med lav indkomst → Fig. 4. Det er langt mindre sandsynligt, at personer med handicap eller immigranter er mål for specielle initiativer og tilbud i idrætsforeningerne.

Det er dog bemærkelsesværdigt, at der er så store forskelle mellem landene. I Ungarn, Spanien, Polen og Tyskland er det en del af strategien for mange foreninger at målrette tiltag til forskellige grupper. Denne tilgang er langt mindre fremtrædende i Danmark, Norge, Belgien og Holland.

I Ungarn er det kun 15 % af foreningerne, der ikke har målgruppe-specifikke tiltag, mens det i Belgien, Danmark og England er omkring 40 % af foreningerne, der ikke har dette.

Det er i særdeleshed gældende for de socialt dårligere stillede målgrupper (handicappede, lavindkomstgrupper eller personer med migrantbaggrund).

"Foreningen tager særlige initiativer for at øge deltagelsen blandt følgende befolkningsgrupper (fx aktiviteter, hold, samarbejdsrelationer, nedsat kontingent, mv)"

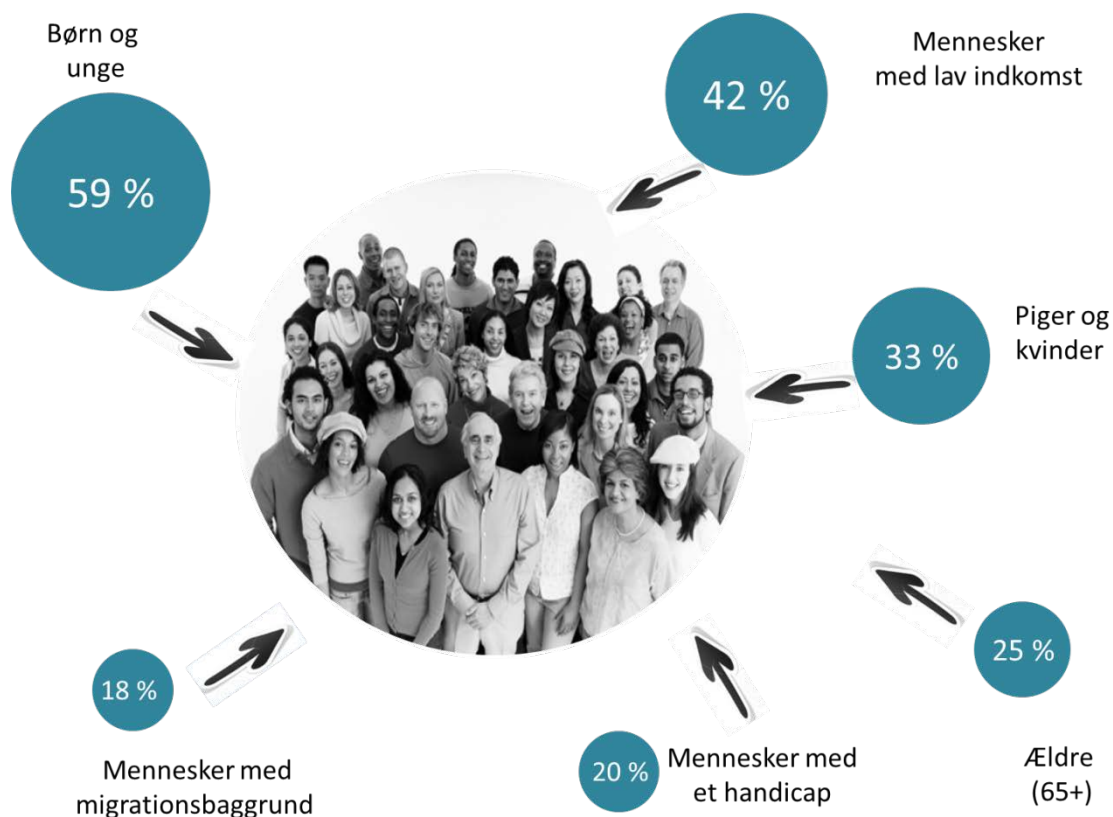

Fig. 4: Målgrupper for specielle initiativer i idrætsforeninger

Som forventet er der forskel på, hvilke redskaber foreningerne bruger, alt efter hvilken gruppe de henvender sig til. Det er dog også sådan, at strategierne til at integrere de specifikke målgrupper i mange tilfælde er forskellige fra land til land.

Særlige idrætsaktiviteter, lavere kontingent og grupper eller hold for særlige målgrupper (fx handicappede) er de mest gængse tiltag. Samarbejde med andre idrætsforeninger og de kommunale myndigheder og institutioner bruges sjældent for at rekruttere medlemmer fra særlige målgrupper
→ Fig. 5.

Foreninger i Ungarn, Tyskland, Polen og Spanien bruger målgruppe-specifikke tiltag i højere grad sammenlignet med andre europæiske lande i undersøgelsen. Foreninger i Danmark lader for eksempel til at klare sig næsten helt uden specielle tiltag for de udvalgte målgrupper.

DE MEST ANVENDTE METODER

1. Særlige idrætsaktiviteter
2. Nedsat medlemskontingent
3. Særlige grupper eller hold

Fig. 5: De oftest anvendte metoder til strukturel integration af udvalgte målgrupper

Hvor godt er personer med et handicap strukturelt integreret i idrætsforeningerne i Europa?

- Personer med et handicap er den målgruppe, der oftest er ekskluderet eller underrepræsenteret i idrætsforeninger.
- Selvom andelen af personer med et handicap i alle lande, der er blevet undersøgt, er næsten den samme (17-25 %), så er der forskel på andelen af foreninger, hvor denne målgruppe slet ikke er repræsenteret (25-75 %).
- I alle lande er personer med et handicap ekskluderet eller i hvert fald underrepræsenteret i ni ud af ti foreninger.
- Det er kun 2-6 % af foreningerne (formentlig særlige handicapidrætsforeninger), der har en større andel af handicappede som medlemmer end denne gruppes andel af befolkningen.

Artikel 30.5 i FN's Konvention om Rettigheder for Personer med Handicap fastslår denne gruppes ret til deltagelse i rekreative aktiviteter, fritidsaktiviteter og idrætsaktiviteter, og der tilskyndes til, at handicappede støttes til at deltage idræt i bredest mulig forstand.

Kort fortalt om idrætsforeninger 3: Strukturel integration af bestemte grupper i idrætsforeninger i Europa

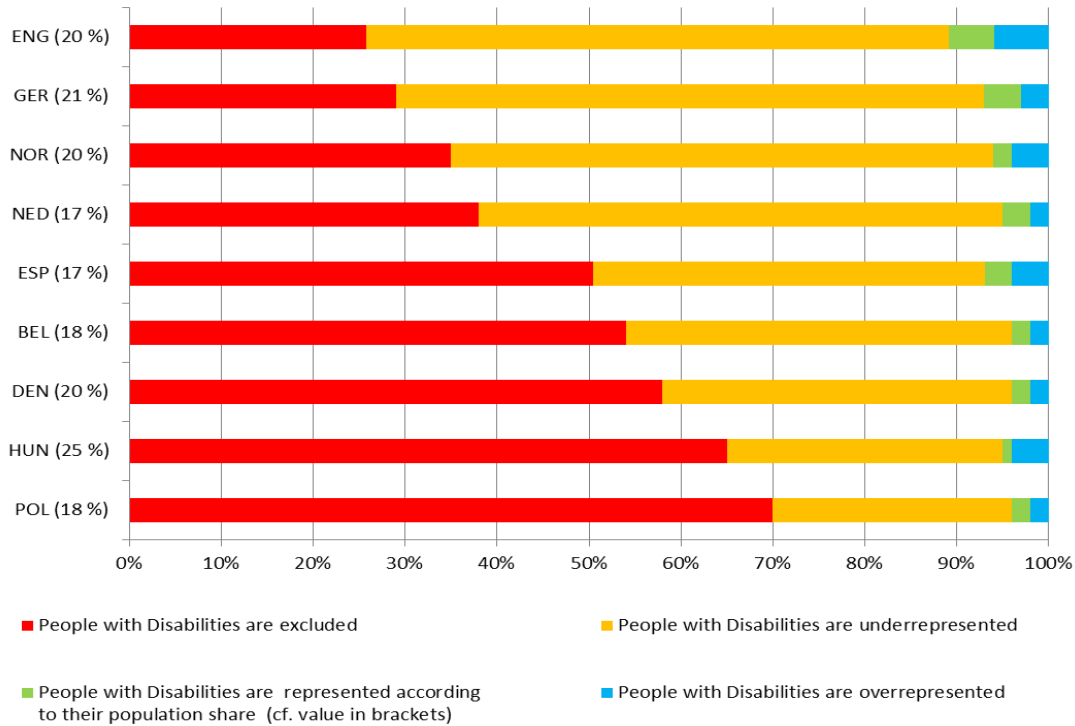

Fig. 6: Strukturel integration af personer med et handicap i idrætsforeninger i Europa

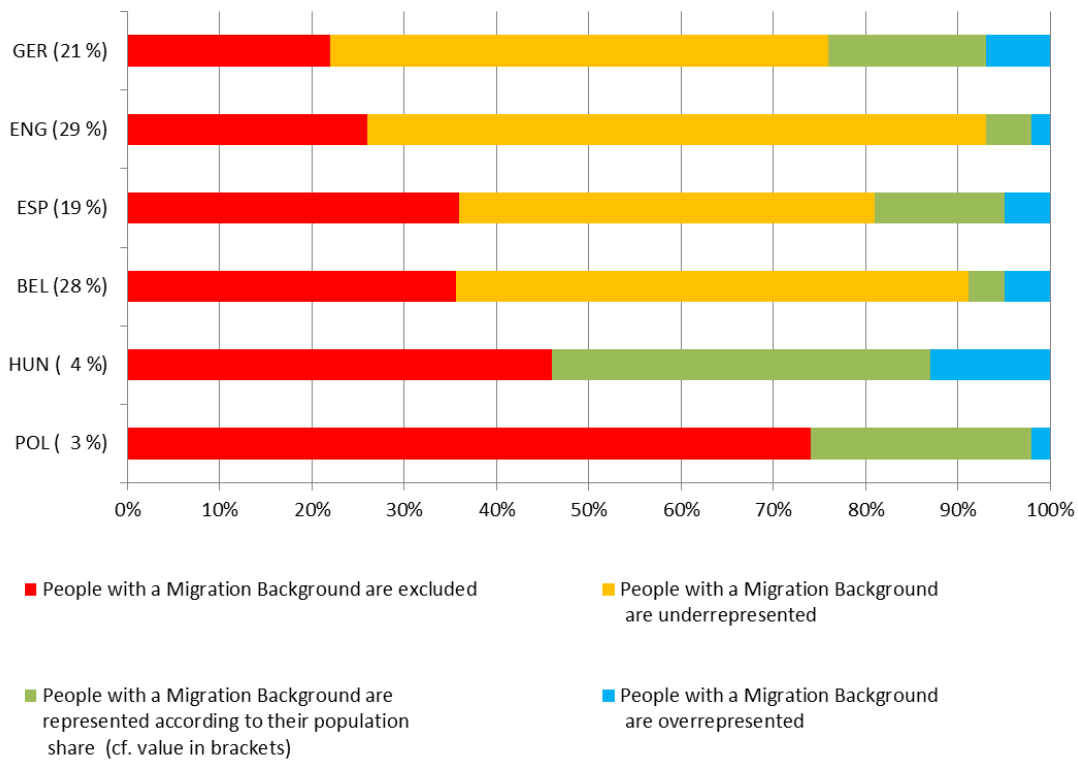

Fig. 7: Strukturel integration af personer med migrantbaggrund i idrætsforeninger i Europa

Hvor godt er personer med migrantbaggrund strukturelt integreret i idrætsforeningerne i Europa?

- Personer med migrantbaggrund er ikke repræsenteret i mindst en femtedel af foreningerne på tværs af alle landene. I størstedelen af de resterende foreninger er migranter underrepræsenteret.
- I nogle få idrætsforeninger i Tyskland, Belgien, England og Spanien er andelen af personer med migrantbaggrund større end forventet i forhold til deres andel af befolkningen.
- Situationen i Polen og Ungarn bør vurderes separat, da andelen af personer med migrantbaggrund er meget lav i de respektive befolkninger.

Hvor godt er ældre (+65) strukturelt integreret i idrætsforeningerne?

- I forhold til den strukturelle integration af ældre viser der sig et interessant billede. Selvom de ældre, ligesom de andre målgrupper, er underrepræsenteret i mange idrætsforeninger i Europa, så er der også et stort antal foreninger (især i Tyskland, Danmark og Schweiz), hvor de ældre er overrepræsenteret i forhold til deres andel befolkningen.

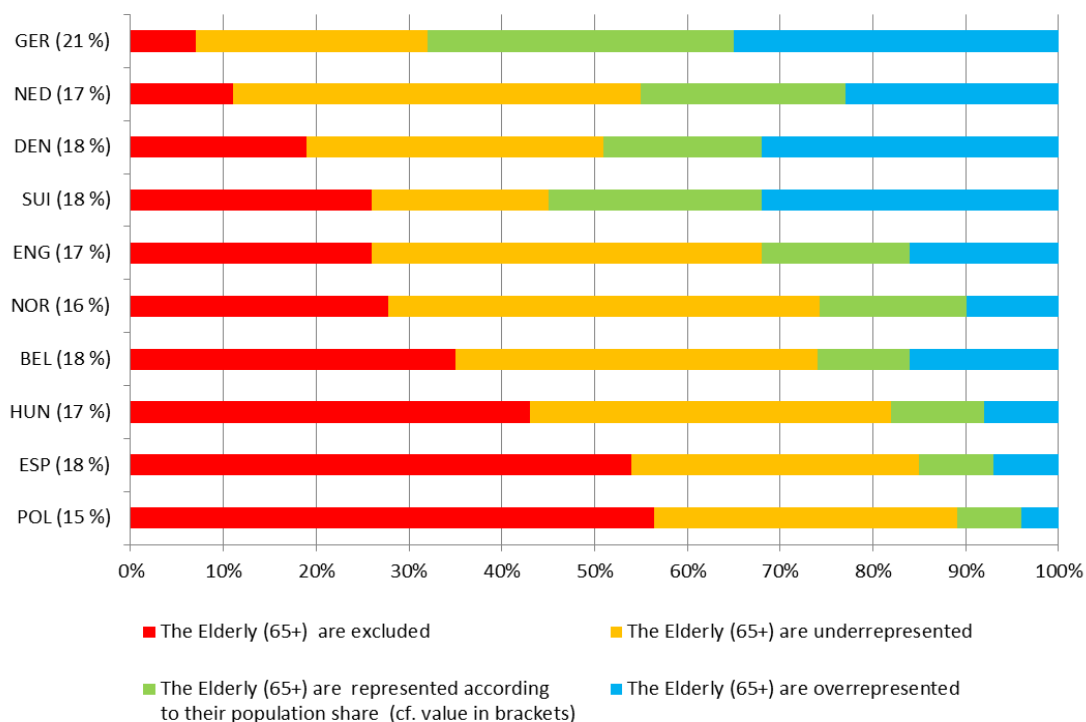

Fig. 8: Strukturel integration af ældre (+65) i idrætsforeninger i Europa

Hvor godt er piger og kvinder strukturelt integreret i idrætsforeningerne?

Piger og kvinders deltagelse i idræt er steget betydeligt i næsten alle lande i Europa de seneste årtier. På trods af dette bekræfter resultaterne, at der stadig er flere mandlige end kvindelige medlemmer i idrætsforeningerne.

- I tre fjerdedele af de deltagende idrætsforeninger er andelen af kvindelige medlemmer under 50 %.
- Til forskel fra de allerede beskrevne målgrupper er piger og kvinder kun ekskluderet i ganske få foreninger. I Belgien, Ungarn, Spanien og Polen har 10-15 procent af foreningerne slet ingen kvindelige medlemmer.
- Kvinder og piger er klart underrepræsenteret i cirka en tredjedel af foreningerne i de 10 lande (dvs. hvor under en fjerdedel af medlemmerne er kvinder).
- I lidt under 10 procent af foreningerne udgør piger og kvinder en klar majoritet (dvs. mere end tre fjerdedele af medlemmerne er piger eller kvinder).

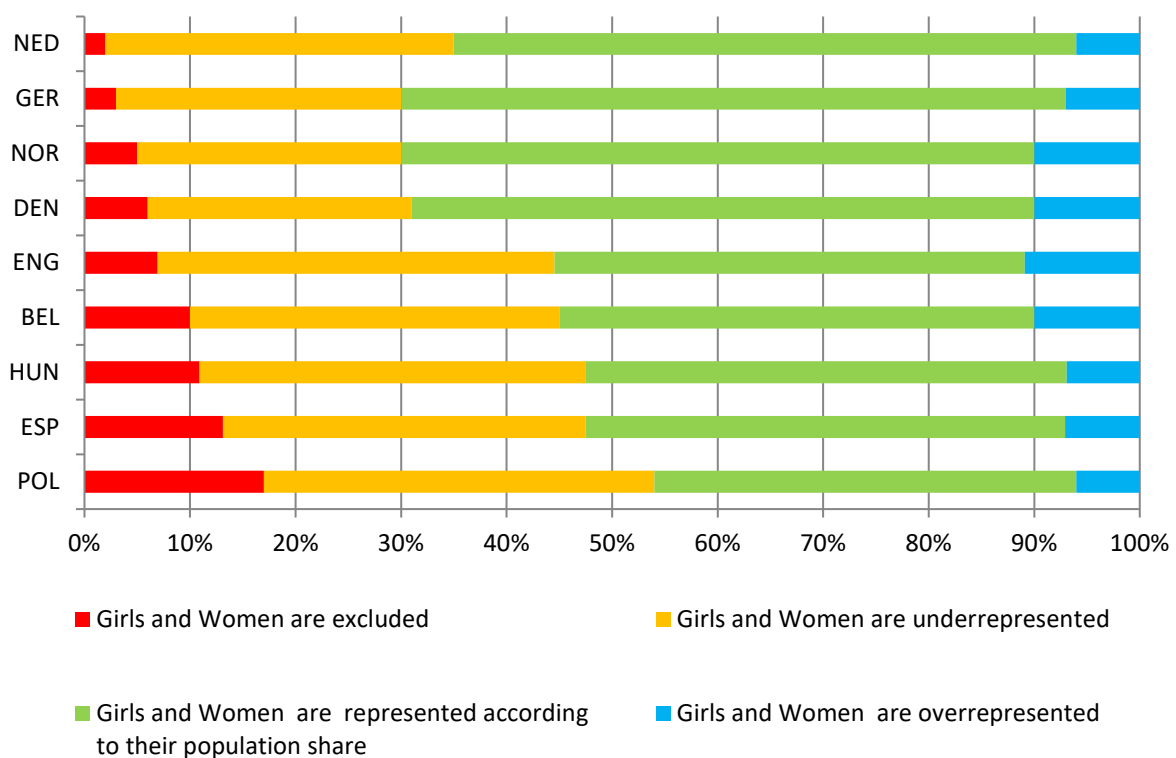

Fig. 9: Strukturel integration af piger og kvinder i idrætsforeninger i Europa

Hvilke andre faktorer fremmer eller begrænser strukturel integration i idrætsforeninger?

- Af alle de faktorer, som er undersøgt for deres indflydelse på den strukturelle integration, er foreningens størrelse det eneste foreningskendetegn, der har en positiv indflydelse på alle aspekterne i Fig. 2 (dvs. holdningen til at integrere alle grupper; tiltag og indsats der tager sigte på særlige målgrupper; samt den faktiske repræsentation af målgruppen i foreningerne).
- Som forventet har idrætsgrenene og disciplinerne stor betydning for, hvor meget forskellige målgrupper er repræsenteret i foreningen.
- Andre strukturelle parametre eller måden foreningen ledes korrelerer med flere sider af den strukturelle integration, men de kan ikke klart identificeres som enten fremmende eller hæmmende faktorer.
- Det står heller ikke klart, om generelle politiske tiltag har en positiv indflydelse på den strukturelle integration af de forskellige målgrupper.

HVOR MAN KAN STARTE I PRAKSIS

Hvordan kan foreningerne bruge disse resultater?

Resultaterne ovenfor er blot en indledende indikator for, hvor godt forskellige befolkningsgrupper er strukturelt integreret i idrætsforeninger i Europa. Der er behov for mere dybdegående analyser for at forstå, hvordan integration i idrætsforeninger kan fremmes.

Der er dog resultater, der giver en indikation på, hvad idrætsforeninger kan gøre for at rekruttere særlige målgrupper. Mere end 50 % af alle foreninger angiver, at de allerede prøver at integrere de forskellige målgrupper i deres foreninger. For resten af foreningerne kan det være et vigtigt strategisk spørgsmål, om de bør tage lignende skridt for at tiltrække nye medlemmer. Idrætsforeninger, der ligger under det nationale gennemsnit for forskellige målgruppers repræsentation, kan aktivt søge at imødegå denne udfordring.

- (1) For eksempel har en femtedel af foreningerne ingen medlemmer med migrantbaggrund, hvilket betyder at de mister medlemmer i forhold til de andre fire femtedele.
- (2) Ligeledes har en tredjedel af foreningerne svaret, at deres andel af kvindelige medlemmer er under 25 %. Og det på trods af at kvinders deltagelse i idræt er steget over de seneste årtier, og denne trend fortsætter sandsynligvis.
- (3) I alle lande er personer med et handicap ekskluderet eller i hvert fald underrepræsenteret i ni ud af ti foreninger. Og det på trods af at handicapidræts betydning vokser Verden over. Paratleter kommer i rampelyset og ikke kun til handicap-OL. Flere og flere individer med forskellige evner søger at realisere fordelene ved idræt.

Ved at udvikle specielle tilbud, der kan tiltrække disse underrepræsenterede grupper, sikrer man, at foreningen ikke bliver udkonkurreret. For foreninger i lande, der ligger under det europæiske gennemsnit, er viden fra dataene en mulighed for at indføre afprøvede tiltag fra andre lande, uden at glemme situations- og kulturforskelle.

Samlet er analyserne en god måde for foreninger at opnå en forståelse af de foranderlige krav, som medlemmerne og samfundet som helhed stiller, og for at imødekomme dem effektivt.

Et stort antal foreninger har med succes eksempelvis allerede tacklet udfordringerne ved at sørge for idrætstilbud til ældre. Den næste vækstmulighed ligger måske i – i højere grad – at få integreret en af de andre særlige målgrupper i foreningen.

KORT FORTALT TIL IDRÆTSFORENINGER

Forskning i idrætsforeninger skal også være til gavn for idrætsforeninger. Med de fem hæfter "Kort fortalt til idrætsforeninger" vil forskerne i SIVSCE-projektet sætte handling bag disse ord.

Udvalgte resultater fra undersøgelsen er præsenteret på en måde, så de giver de ansvarlige personer i foreninger, organisationer og kommuner et hurtigt overblik over den nye viden, og fremhæver de mest relevante resultater for idrætten.

Beskrivelsen følger med vilje principperne for tydeligt sprog og systematisk præsentation og begrænser sig til kun til at medtage den vigtigste viden.

Læsere, der er interesserede i de komplette og detaljerede resultater af undersøgelsen, kan besøge hjemmesiden og finde de dertil hørende forskningsrapporter, videnskabelige artikler samt "Kort fortalt til idrætsforeninger" om andre emner → www.sdu.dk/sivsce

FORFATTERE

Resultaterne i "Kort fortalt til idrætsforeninger" er baseret på forskning foretaget i et samarbejde mellem følgende forfattere og institutioner:

Adler Zwahlen, Jenny; Albrecht, Julia (University of Bern, SCH); Breuer, Christoph (German Sport University, TYS); Bürgi, Rahel (Lamprecht und Stamm Sozialforschung und Beratung AG, SCH); Claes, Elien (KU Leuven, BEL); Elmoose-Østerlund, Karsten (Syddansk Universitet, Danmark, DAN); Feiler, Svenja (German Sport University, TYS); Gerbert, Angela (Lamprecht und Stamm Sozialforschung und Beratung AG, SCH); Illmer, Daniel (DOSB Leadership Academy, TYS); Ibsen, Bjarne (Syddansk Universitet, Danmark, DAN); Lamprecht, Markus (Lamprecht und Stamm Sozialforschung und Beratung AG, SCH); Llopis-Goig, Ramon (University of Valencia, SPA); Nagel, Siegfried (University of Bern, SCH); Nichols, Geoff (University of Sheffield, ENG); Perényi, Szilvia (University of Physical Education Budapest and University of Debrecen, UNG); Piatkowska, Monika (Josef Pilsudski University of Physical Education in Warsaw, POL); Scheerder, Jeroen (KU Leuven, BEL); Seippel, Ørnulf (Norwegian School of Sports Sciences, NOR); Steinbach, Dirk (DOSB Leadership Academy, TYS); van der Roest, Jan Willem (Mulier Institute, HOL); van der Werff, Harold (Mulier Institute, HOL)

VNIVERSITAT
ID VALÈNCIA

NIH NORGES
IDRETTSHØGSKOLE

SDU
UNIVERSITY OF
SOUTHERN DENMARK

mulier institute

DOSB FÜHRUNGS-
AKADEMIE

Deutsche
Sporthochschule Köln
German Sport University Cologne
Institut für Sportökonomie
und Sportmanagement
Institute of Sport Economics
and Sport Management

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

